

ערוכים בידי נחמה לינוביץ, השנה השש-עשרה

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מרחיב באמריקה

תוריע (תשי"ז)

1957 - 5757 - נ"ט נועי בודיע

א. שאלה כללית:

רמב"ן: מ"ז ד"ה והבוד כי יהיה בו נוע צרעת
 זה הענין איננו בטבע כלל ולא היה בעולם וכן נועי הנתיים, אבל בהיות
 ישראל שלמים לה', יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם
 ובתיהם במראה טוב. וכאשר יקרה באחד מהם חסא ועון יתהוה כיעור
 בבשרו או כבגדו או בביתו לראות כי השם סר מעליו, ולכן אמר הכתוב
 (ויקרא י"ד ל"ד) "ונתתי נוע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", כי הוא סכת
 ה' בבית ההוא.
 והנה איננו נוהג אלא בארץ שהיא בחלת ה' כמו שאמר (ויקרא י"ד ל"ד)
 "וכי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה", ואין הדבר מפני
 היותו תוכת קרקע, אלא מפני שלא יבוא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת
 אשר ה' שוכן בתוכה.
 ובתורה כתבים דרשו עוד, שאין הבית מטמא אלא אחרי כבוש והלוק
 ושיהא כל אחד ואחד מכיר את שלו. והטעם, כי אז נתישבה דעתם עליהם
 לדעת את ה' ותשרה שכינה בתוכם.
 וכן אני חושב בנועי הבגדים, שלא ינהגו אלא בארץ. (ולא הוצרך
 למעט חוץ לארץ, כי לא יארעו שם לעולם.)
 ומפני זה עוד אין נוהגין אלא בבגדים לבנים, לא בצבועים, כי
 אולי הצבע הוציא הכעור ההוא במקום שהוא כסבוע ולא אצבע אלוהים היא.
 ולפיכך הצבועים בידי שמים - מטמאין.

ועל דרך הפשט: מפני זה יחזיר הכתוב בכל פסוק ומסוק הבגד או
 העור או הסתי או הערב, כי הדבר נס.

רלב"ג וענין הצרעת באלו הדברים (בגדים, בתים) הוא שיגבר בהן הלחות הנכרי
 והחם הנכרי, יחלש חומם היסודי, באופן שידרכו אל הגלדי וההפסד...
 והנה תמצא כי המראה טיורה על כמו זה העפוש הוא הירוק או האדום,
 כמו תמצא זה במקום העשויים כמו מימי האשפות...

- 1) מה ההבדל העקרוני בין שניהם בתמיילת צרעת הבגדים?
- 2) מקטין: והלא גם תרמב"ן הכיר אותה תופעה שבעית המתוארת בדברי
 הרלב"ג (של עפוש ירוק ורקב אדום) ואינו יכול להכחיש מציאותה
 בבגדים ובבתים - ומה היה עונה לדברי רלב"ג?
- 3) א) הסבר, למה אין דיני נועי בגדים נוהגים אלא לאחר כבוש והלוק
 הארץ - לדעת הרמב"ן -
 הנה דברי הרמב"ן האלה לדברי מהר"ל מפראג בספרו
 נדר אריה על דברי רש"י לדברים נ' י"ח, הטובאים בגליון
 עקב תשי"א שאלה ב.
 מה הרעיון המשותף בדברי שניהם?

ב. מ"ז והבוד כי יהיה בו נוע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתים...

ראב"ע נ"א ד"ה טכארת: ושעם שלא הזכיר משי וצמר בפן, יתכן שהדבר הכתוב
 על ההוא הנמצא, כשעם (שמות כ"ג ה') "כי תראה חמור שונאך" וכן
 מטמא הסוס והסרד. או יתכן שלא יארע הנוע כי אם לצמר ופשתים.

כלי יקר ד"ה והבוד כי יהיה בו: נועי בתים ובגדים בלי ספק שאינן באים
 מצד הטבע, כי אין בהם דם וליחות המטמאים העיפוש או כל חלי וכל
 סכה; ועל כרחק אתה צריך לומר שבאים בדרך נס על צד העונש...
 והנה נועי בתים אמרו חז"ל שבאים על צרות העין אבל בנועי בגדים
 לא אמרו כלום. והקרוב אלי לומר, כי הם באים על צרות הרוח, כי דרך
 העולם להתכבד ביותר במלבושי כבוד... ועל פי דין הבגד הננוע בשריפה,
 כי כל תבואה נידון באש כמבואר למעלה פ' זו "היא העולה" על מוקדה"
 (ועיין גליון צד תשי"ד שאלה ב!), ... ודין שרפת החמץ יוכיח, ושרפת
 ככבוס טים המורה על נדר ענוה, כי פים יורדין ממקום גבה למקום נמוך
 ולפיכך לא הזכיר בפסוקים כי אם בגד צמר ופשתים וכלי עור ולא הזכיר
 בגדי משי העשויין מתולעת שני, וזה לפי שהתולעת מרכזת על גדר הענוה
 ושרפת הסצורע באזוב השנא תולעת יוכיח (וע' י"ד ג' בריש"י כל המסוק)
 (ועיין גליון מצורע תשי"ב ונגליון תוריע מצורע תשי"א שאלה ב.)
 על כן אין הנוע מצוי בבגדי שני תולעת.

- 1) מה היה הטעם שאין דיני נועי בגדים הלים אלא על בגדי צמר
 ופשתים - ואף אלה רק בהיותם בלתי צבועים - לפי דעת הרמב"ן
 (ע' שאלה א) הראב"ע ובעל כלי יקר. (שים לב בראב"ע טובארת -
 שתי דעות!)
- 2) כמה יש לסייע בידי הכלי יקר א"י הפסוקים הבאים תחליהם י"ט
 יתח-י"ח: ק"ט כ"ח: תחליהם קלב ט"ז: קלב ט"ח: